

Asia: VN/22704/2021

## **Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta kansalliseksi ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaksi 2030 (KISS2030)**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **1. Onko ehdotettu kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 tasapainoinen, eli onko kaikki tarvittavat näkökohdat huomioitu?**

Sopeutumissuunnitelman toteuttaminen on esitetty hyvin yleispiirteisellä tavalla. Konkretiaa saisi sillä, että toteutuksen rahoituksen periaatteita esitettäisiin toimenpiteiden yhteydessä.

Sopeutumissuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet painottuvat kovasti lainsäädännölliseen ohjaamiseen. Rakli ry esittää, että sopimuksellinen sitoutuminen otetaan yhdeksi keskeiseksi toimenpiteiden välineeksi. Esimerkiksi Green deal -tyyppisistä välineistä on jo hyviä kokemuksia. Niiden suurin etu lainsäätämiseen verrattuna on mahdollisuus reagoida muuttuviin sopeutumistarpeisiin ja saada ohjattavat asiat nopeasti käytäntöön. Keskeiset toimialat, kuten kiinteistö- ja rakentamisala, yrityksineen saadaan sitoutettua käytännön toimiin.

Sopeutumissuunnitelmassa jäävät olemassa olevan rakennetun ympäristön ylläpitoon ja kehittämiseen painottuvat näkökulmat ohuiksi. Niin kiinteistöjen kuin infran (kunnallistekniikka, liikenteen verkot) osalta on olennaista resursoida olemassa olevan rakennetun ympäristön ylläpitoon, korjaamiseen (korjausvelan taittaminen) ja kaupunkirakenteen kehittämiseen osana sopeutumiskokonaisuutta. Kriittisimpiä ovat kunnallistekniikka, erityisesti vesi-, viemäri- ja tietoverkot sekä kiinteistöjen energiajärjestelmät. Kiinteistö- tai korttelikohtaisten energiaratkaisujen mahdollistaminen (joustavalla kahdensuuntaisella kytketyymisellä kaukoverkkoihin) edesauttaa sopeutumista ja häiriöiden hallintaa.

Sopeutumissuunnitelmalla ei pidä lukita ulos toimia, joilla on merkittävä rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä, vaikka ne voivat tuoda haasteita sopeutumiseen. Esimerkiksi kaupunkirakenteen tiivistäminen toimivine joukkoliikenne- ym. palveluineen on hillinnän näkökulmasta erittäin keskeistä, ja sitä tulee edistää, kuitenkin huomioimalla sopeutumisen kannalta keskeisiä ilmiöitä kuten tulvariskit, hulevedet ja lämpösaarekkeet. Maankäytön ohjaamisesta tulee karsia pois keskenään ristiriitaisia määräyksiä, kuten asemakaavoissa olevia vaatimuksia ratkaista tonttikohtaisesti viherkerroin (sopeutuminen) ja autopaikkojen toteuttaminen (sopeutumisen vaikeuttaminen).

Rakli pitää tärkeänä, että kiinteistö- ja rakentamisalan toimijat ovat mukana sopeutumissuunnitelman jatkovalmistelussa, koska alalla on suuri rooli toimenpiteiden kohdentamisessa ja vaikuttavuuden aikaansaamisessa. Esimerkiksi kustannusoptimaalisuuden (toimenpide 8.1) kohdalla alan toimijoiden näkemyksiä ei voi eikä saa sivuuttaa.

## **2. Tarkemmat huomiot luvusta 'Havaitut muutokset, vaikutuskenaariot ja riskit' (Luku 2.2)**

Taloudelliset vaikutukset (2.2.4.6) on esitetty erittäin köykäisesti.

## **3. Tarkemmat huomionne suunnitelman visiosta ja päämääristä (Luvut 2.3 ja 2.4)**

-

## **4. Näkemyksenne teemasta 'Kansallisen tason strateginen suunnittelu ja ennakointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

## **5. Näkemyksenne teemasta 'Kokonaisturvallisuus ja yleinen huoltovarmuustyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

## **6. Näkemyksenne teemasta 'Ruoka- ja ravitsemusturva' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

## **7. Näkemyksenne teemasta 'Infrastrukturi ja rakennettu ympäristö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

Ks. vastauksemme kohdassa 1.

## **8. Näkemyksenne teemasta 'Kuivuusriskien hallinta, luonnonvarojen käyttö ja hoito, luonnon monimuotoisuus ja luontopohjaiset ratkaisut' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

## **9. Näkemyksenne teemasta 'Terveysten suojeleminen ja edistäminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

## **10. Näkemyksenne teemasta 'Kulttuuriperinnön ja –ympäristön suojeleminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

## **11. Näkemyksenne teemasta 'Alue- ja kuntatason ilmatoriskien hallinta' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

**12. Näkemyksenne teemasta 'Tietopohjan vahvistaminen ja tiedon jalkauttaminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

**13. Näkemyksenne teemasta 'Viestintä ja vuorovaikutus' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

**14. Näkemyksenne teemasta 'Kansainvälinen yhteistyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

**15. Näkemyksenne teemasta 'Sopeutumisen seuranta ja arviointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

-

**16. Näkemyksenne luvun 2.5.13 lisäselvitystä vaativista toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?**

Kohta "JULKISEN JA YKSITYISEN SEKTORIN YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN"

Kuten suunnitelmassa todetaan, yksityisellä sektorilla, kuten ammattimaisilla kiinteistönomistajilla, on merkittävä rooli sopeutumisen ratkaisujen kehittämisessä ja kokonaisvaikuttavuudessa.

Kohta "YHTEISTYÖN LAAJENTAMINEN JÄRJESTÖKENTÄN KANSSA"

Kiinteistö- ja rakentamisalan järjestöt ovat valveutuneita varautumisen ja sopeutumisen saralla. Järjestöillä, kuten Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli, on mahdollisuus kehittää ratkaisuja jäsenyhteisöissään. Alalla on merkittävä rooli rakennetun omaisuuden sopeutumiskyvyssä.

**17. Miten arvioisitte suunnitelman toimenpiteiden vastuuttamista? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?**

Yleishuomiona, että kiinteistö- ja rakentamisalan mukanaolo sopeutumissuunnitelman jatkovalmistelussa on tärkeää (erityisesti rakennettu ympäristö). Alan järjestöjen kautta vuoropuhelu myös yrityskentän kanssa on toteutettavissa.

**18. Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin sopeutumissuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa?**

Rakli toteuttaa syksyllä 2022 yhdessä ammattimaisten kiinteistönomistajien ja Ilmatieteen laitoksen kanssa projektin, jossa selvitetään ilmaston ääriolosuhteisiin sopeutumista olemassa olevassa kiinteistökannassa. Koska uudisrakentamisen määrä suhteessa jo olemassa olevaan rakennuskantaan on hyvin pieni, on sitäkin tärkeämpää lisätä ymmärrystä ja tietoa, miten kiinteistönomistajat voivat viedä eteenpäin sopeutumisen suunnittelua ja konkreettisia toimia olemassa olevan kiinteistökannan osalta. Asiantuntijatyöskentelyn tulokset saadaan tammikuussa 2023.

**19. Tarkemmat huomiot vaikutustenarvioinnista (Luku 2.6)**

-

## **20. Muut huomiot suunnitelmaluonnoksesta.**

-

Kurunmäki Kimmo  
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry